

פתח דבר

למהדורה הראשונה - תשמ"ד

ברגע, שעבודה של חמש שנים מסתיימת, לקראת הדפסתו הסופית של ספר זה והפצתו בציבור, אני רואה חובה נעימה להודות לכל אלה, שעזרו לי להביא אותו לידי גמר.

האבן הראשה — רעייתי מב"ת, שעודדה אותי בכל דרכי ולקחה על עצמה חלק ניכר מהעבודות השחורות, וכן כל ילדי היקרים, שהשתתפו זה בכה זה בכה במשימה הקשה והמגוונת, ובפרט בני יואל נ"י, שעבר על כל כתב-היד והעיר הערות נכונות ומאלפות.

שנית — ידידי פרופסור שלמה הלל בלונדהיים, שתמך בי וזירזר אותי, לזכר אביו המנוח דוד שמעון בלונדהיים, החוקר הדגול, שחיבורי זה הוא מעין עריכה מחדש של החומר, שהוא בדק והוציא לאור. וכל אלה, שהתלהבו מהרעיון והציעו את סיועם, ובראשם השר ד"ר יוסף בורג. ואחרונים אחרונים חביבים — מי שהפכו את כתב-היד המסוכך לספר הניתן לקריאה ולשימוש: הרב משה פיליפ שליט"א, המסדר במחשב דודני המלומד עזריה שמואלי, וכל העוסקים במלאכת הקדש הזאת.

ולבסוף מלה אחת של התנצלות: היה בתוכניתי להשלים את החומר של דרמסטטר-בלונדהיים מתוך המקורות, שנתגלו בינתיים (כתבי-יד של פירושי רש"י על התלמוד, שלא הספיק בלונדהיים להכיר ולנצל), אבל הניסיון שעשיתי הוכיח לי, שבכך הייתי מאריך את העבודה בכשנתיים לפחות, ולא היו לי האומץ והסבלנות לעמוד בעיכוב זה. אני מקווה, שבעתיד יבוא גם ליקרי זה על תיקונו.

מ"ק

הערות המחבר

למהדורה השנייה - תשמ"ח

לרגל הוצאת המהדורה המתוקנת אני חייב תודה לכל הקוראים של "אוצר הלעזים", שמסרו לי את השגותיהם והצעותיהם, ושמתתי לשלב רבות מהן במהדורה חדשה זו.

בין השאר נוספו 11 לעזים, שלא נרשמו מקודם, והודגש הרצון לתת הסבר מלא לכל הנראה כלעז, אף כאשר למעשה אין זה באמת מלה זרה, שהכניס רש"י בפירושו. הכרת טובה מיוחדת מגיעה לר' אפרים יעיר, מקיבוץ טירת-צבי, שהצביע על כמה נשכחות, ולקרובי ר' יעקב קליינרמן, שהפנה את תשומת-לבי לליקויים אחדים, ואחרונים אחרונים חביבים לבני המלומדים, יואל, חננאל, ובפרט לצעיר מכולם, צוריאל-חיים נ"י, שעבר על חלק גדול מהחומר ויעץ לי עצות מועילות לשיפור הנוסח.

יעמדו כולם על הכרכה.

מ"ק